

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 374/2014-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. júla 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ivetty Macejkovej a sudcu Sergeja Kohuta predbežne prerokoval sťažnosť M. S., zastúpenej advokátom JUDr. Dušanom Moravcom, Advokátska kancelária, Riečna 2, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 189/11 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. S. o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. januára 2014 doručená sťažnosť M. S. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 189/11 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Z obsahu sťažnosti vyplynulo najmä, že:

«Sťažovateľka(...) ako navrhovateľka 1. rade spolu s navrhovateľkou v 2. rade -(...) a navrhovateľom v 3. rade(...) podala dňa 22. 01. 2001 na Okresnom súde Bratislava III žalobu proti žalovanej v 1. rade(...) a žalovanej v 2. rade(...) žalobu o určenie neplatnosti darovacej zmluvy uzavretej dňa 10. 03. 2000 pod č. vkladu(...), ktorou žalovaná v prvom rade previedla na žalovanú v druhom rade pozemky(...) v k. ú.(...) zapísané(...) na katastrálnom odbore Okresného úradu Bratislava III.

Okresný súd Bratislava III rozsudkom sp. zn. 34C/12/2001-503 zo dňa 28. 01. 2011, teda po desiatich rokoch trvania konania žalobu navrhovateľov v celom rozsahu zamietol. Proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III 34C/12/2001-503 podali vyššie uvedení navrhovatelia odvolanie, ktoré bolo postúpené Krajskému súdu dňa 06. 05. 2011 a bolo zaevidované pod sp. zn. 5Co 189/11. (...)

Odvolačí Krajský súd v Bratislave, proti ktorému sťažnosť smeruje pokračuje v nečinnosti Okresného súdu Bratislava III ani ku dňu podania tejto sťažnosti nezačal vo veci konať, tak že po podaní odvolania aj v súčasnosti pretrváva medzi účastníkmi dlhodobý stav právnej neistoty, keďže súd v predmetnej veci do dnešného dňa nerozhodol. Zmenu nepriniesla ani Urgencia právneho zástupcu žalovaných na postup v konaní zo dňa 22. 11. 2012. (...)

Prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky je základným ľudským právom a jedným z procesných princípov, účelom ktorého je zaručiť širšie ústavné právo na súdnu ochranu a odstrániť stav právnej neistoty. Ak súd neurobí právny úkon v zákonom stanovenej lehote, svojou nečinnosťou alebo nedostatočne rýchlou činnosťou sa dopustí zbytočného prieťahu, ktorý má povahu porušenia práva, zaručeného článkom 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Aj keď neexistuje časová hranica, ktorá by ohraničovala proces a v ktorej by súd mal povinnosť právoplatne vec rozhodnúť, nie je možné vysvetľovať si to tak, že súd sám si určí, kedy a aký úkon vykoná, pričom by nemusel rešpektovať ustanovenie čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, t. j. konať bez neodôvodnených prieťahov. Prvoradou povinnosťou súdu a sudcu je organizovať

procesný postup v súdnom konaní tak, aby sa čo najskôr odstránil ten stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa aj sťažovateľka obrátila na Ústavný súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka(...) navrhujem, aby Ústavný súd Slovenskej republiky prijal túto sťažnosť na ďalšie konanie podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov.

Berúc do úvahy fakty uvedené v(...) tejto sťažnosti sťažovateľka žiada Ústavný súd SR podľa článku 127 ods. 2 Ústavy SR v spojení s § 56 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z., aby, ak sťažnosti vyhovie, v náleze vyslovil, že Krajský súd v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 5Co 189/11 porušil základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy SR a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Sťažovateľka žiadam Ústavný súd SR podľa článku 127 ods. 2 Ústavy SR v spojení s § 56 ods. 3 písm. a) zákona č. 38/1993 Z. z. ak sťažnosti vyhovie, aby prikázal Krajskému súdu v Bratislave konať v konaní, vedenom pod sp. zn. 5Co 189/11 a aby mu zakázal pokračovať v porušovaní základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.

Ako dovŕšenie opatrení smerujúcich zo strany Ústavného súdu SR (popri „príkaze konať“) k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľka prosí Ústavný súd SR podľa článku 127 ods. 3 Ústavy SR v spojení s § 50 ods. 3 a § 56 ods. 4 zákona č. 38/1993 Z. z., ak sťažnosti vyhovie, aby mu priznal primerané finančné zadosťučinenie.

*V tejto súvislosti sťažovateľka konštatuje, že Ústavný súd SR už judikoval, že priznanie primeraného finančného zadosťučinenia ako náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch prichádza do úvahy predovšetkým v tých prípadoch, keď porušenie základného práva alebo slobody nie je už možné napraviť. To znamená, že neprichádza do úvahy zrušenie rozhodnutia alebo opatrenia, resp. uvedenie do pôvodného stavu. Sťažovateľkin prípad je práve takýto. Preto podľa sťažovateľky prichádza v jej prípade do úvahy primerané finančné zadosťučinenie, ktoré je peňažnou protihodnotou utrpenej nemajetkovej ujmy. Sťažovateľ považuje za primerané priznať jej sumu 3 319,00 eur(...)
Táto suma berie do úvahy:*

- dĺžku konania a zbytočných prietáhov;

- všetky okolnosti uvedené v(...) tejto sťažnosti;

- fakt, že sťažovateľka musela v prvostupňovom konaní zaplatiť pomerne vysoké súdne poplatky, konkrétne 1.400.- Sk, 197 200.- Sk, (500 + 111.532,- Sk) ako aj preddavok znalca každý z navrhovateľov vo výške 2.000,- Sk, spolu 6 000.- Sk , preddavok na znalca, každý z navrhovateľov vo výške 5.000,- Sk, spolu 15 000.- Sk za čo logicky očakával, že ako Okresný súd Bratislava III, tak odvolací Krajský súd v Bratislave voči ktorému sťažnosť smeruje, bude vo veci konať plynulo a bez zbytočných prietáhov; sťažovateľka nemá v úmysle špekulovať nad výsledkom konania, ale skutočnosťou je, že peniaze, ktoré „vložíla“ s navrhovateľmi v 2. a 3. rade do súdneho sporu (vrátane odmeny pre advokáta), mohla použiť aj na iný účel; predmet sporu - nemajetková ujma sťažovateľa spočíva v jej pretrvávajúcom pociťovaní neistoty vyplývajúcej zo vzniknutej situácie,

- pocity márnosti a nespravodlivosti - nemajetková ujma sťažovateľky spočíva aj v jej pocitoch márnosti a nespravodlivosti, ktoré sprevádzajú porušovanie základného práva sťažovateľa na konanie súdu bez zbytočných prietáhov;

- skutočnosť, že stav právnej neistoty sťažovateľky a odsúvanie súdnej ochrany v namietanom konaní negatívne ovplyvňuje životné a sociálne podmienky sťažovateľkinej rodiny. Nesmierny psychický tlak vyvolaný týmto konaním totiž negatívne ovplyvňuje sťažovateľkine vzťahy so žalovanými rodinnými príslušníkmi a ďalšie rodinné vzťahy. Sťažovateľka má preto eminentný záujem na čo najrýchlejšom ukončení tohto konania;

- neschopnosť Krajského súdu v Bratislave poskytnúť sťažovateľovi v období od 5. mája 2011 do 13. januára 2014 akúkoľvek informáciu o priebehu konania i samotnom súdnom spise.

Suma 3 319,00 eur teda zohľadňuje, berúc do úvahy vyššie uvedené, najmä dĺžku zbytočných prietáhov v konaní a jednak s nimi spojenú nemajetkovú ujmu, ktorá sťažovateľovi vznikla v dôsledku obáv o ochranu jeho vlastníckych práv (III. ÚS 58/2002).

Sťažovateľ súčasne žiada Ústavný súd SR, aby podľa § 36 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. uložil Okresnému súdu Bratislava II (správne má byť Okresnému súdu Bratislava III, pozn.) zaplatiť trovy jeho právneho zastúpenia v sume 828,00 eur(...) advokátovi JUDr. Dušanovi Moravcovi. (...)

Vzhľadom na vyššie uvedené sťažovateľka teda navrhuje, aby Ústavný súd SR po predbežnom prerokovaní sťažnosti prijal sťažnosť na ďalšie konanie a po prerokovaní prijatej sťažnosti, zohľadniac všetky skutočnosti v nej uvedené, vydal tento nález

1) Základné právo(...) na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy SR a článku 6 ods. 1 Dohovoru(...) Krajským súdom v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 5Co 189/11 porušené bolo.

2) Krajskému súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 5Co 189/11 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

3) (...) priznáva primerané finančné zadost'učinenie vo výške 3 319,00 eur(...), ktoré je Krajský súd Bratislava povinný vyplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4) Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia advokátovi JUDr. Dušanovi Moravcovi(...) vo výške 828,00 eur(...) do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia (...).»

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 189/11.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde v danej veci skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním. V nadväznosti na to ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou vyžaduje, aby v prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v konaní pred všeobecným súdom, sťažovateľ preukázal aj využitie právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého má právo podľa § 17 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení

neskorších predpisov v spojení s § 6 zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch a sudcoch“), t. j. podanie sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi príslušného súdu, v danom prípade predsedovi Krajského súdu v Bratislave.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 34/98, I. ÚS 16/99, I. ÚS 21/99), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Preto ústavný súd o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a tiež čl. 6 ods. 1 dohovoru), koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky podľa zákona o štátnej správe súdov v spojení so zákonom o súdoch a sudcoch, alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní podľa § 17 ods. 1 zákona o štátnej správe súdov v spojení s § 6 zákona o súdoch a sudcoch naďalej, aj po nadobudnutí účinnosti nového čl. 127 ústavy, zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona].

Keďže zo sťažnosti doručenej ústavnému súdu vyplýva, že sťažovateľka, ktorá je kvalifikovane právne zastúpená, sťažnosť na prietahy v konaní nepodala a ani netvrdí, že ju nepodala z dôvodov hodných osobitného zreteľa [pričom „urgenciu“ z 22. novembra 2012, ktorá podľa zistenia ústavného súdu nebola adresovaná predsedovi krajského súdu,

nemožno považovať za kvalifikovanú sťažnosť na prietahy v konaní (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde)], ústavný súd, opierajúc sa o svoju stabilnú judikatúru (napr. IV. ÚS 44/03, II. ÚS 7/04, II. ÚS 107/04), dospel k záveru, že vzhľadom na okolnosti prípadu niet dôvodu predpokladať, že by využitie sťažnosti podľa § 17 a nasl. zákona o štátnej správe súdov (s účinnosťou od 1. apríla 2005 podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov) neumožnilo účinnú ochranu základného práva sťažovateľky priznanú jej podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde bolo potrebné jej sťažnosť odmietnuť z dôvodu neprípustnosti.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Ústavný súd nad rámec uvádza, že pokiaľ by v budúcnosti v postupe krajského súdu dochádzalo k prietahom v konaní, sťažovateľke nič nebráni v tom, aby opätovne podala kvalifikovanú sťažnosť pre porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v zmysle čl. 127 ústavy.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júla 2014